

Μέγα και παράδοξο το Μυστήριο της θείας οικονομίας, του προαιώνιου σχεδίου του Θεού για την σωτηρία του ανθρώπινου γένους, για την υλοποίηση του οποίου προαπαιτούμενο ήταν και είναι η ελευθερία!

Η κυρίαρχη ελευθερία επιλογής ανάμεσα στο καλό και το κακό, τη ζωή και το θάνατο, την καταστροφή ή τη σωτηρία, είναι που εκφράζει και αποτυπώνει διαχρονικά την παναθρώπινη τραγωδία, ο πρόλογος της οποίας γράφτηκε στον Παράδεισο, εκείνο το δειλινό της παρακοής, η κορύφωσή της σημειώθηκε πριν 20 περίπου αιώνες στο λόφο του Γολγοθά, η κάθαρσή της εκείνο το πρωινό της μιάς των Σαββάτων, ενώ η συμμετοχή μας στην έξοδο απ' αυτήν προϋποθέτει την προσωπική μας κατάφαση στη σωτηρία.

Πρωταγωνιστής σε όλα τα επεισόδια της τραγωδίας αυτής είναι ο άνθρωπος, σε αντίθεση με την αρχαία τραγωδία, στην οποία τον τελικό λόγο είχε η θεϊκή βούληση και η μοίρα, με τον άνθρωπο πολλάκις ευρισκόμενο εν αγνοία..

Πτώση και σωτηρία είναι θέμα επιλογής του ανθρώπου, εκπροσωπούμενου από δύο γυναίκες, την Εύα και την Μαρία...

Και αν η Εύα, με την επιλογή της παρακοής άνοιξε το πιθάρι των συμφορών και του θανάτου, η Μαρία της Ναζαρέτ, εκπροσωπώντας και αυτή όλο το ανθρώπινο γένος, αλλά και όλη την κτίση, ήταν εκείνη που μπόρεσε να φτάσει στο σημείο να πει το μεγάλο «ναι», να συγκατανεύσει εν ελευθερία στην πρόταση της σωτηρίας και να γίνει το «όχημα του Λόγου», «Θεογεννήτωρ», Μήτηρ Θεού.

Έγινε η νέα Εύα, δια της οποίας η «αρά» της πρώτης Εύας εξέλιπε και δι' αυτής ο νέος Αδάμ γεννήθηκε, ο ενανθρωπήσας Θεός Λόγος, για να διορθώσει το σφάλμα του προπάτορος Αδάμ και να νικήσει τον θάνατο για χάρη του ανθρώπου.

Με τη θεία μητρότητά της, η Παναγία μαρτυρεί επίσης για την ουσιαστική φύση της Εκκλησίας αλλά και για τη ζωή εκείνων που κληρονόμησαν τη σωτηρία. Η Εκκλησία είναι το Σώμα του Χριστού και ο Ναός του Αγίου Πνεύματος, όπως ακριβώς είναι κι εκείνη. Όπως και η Παναγία, η Εκκλησία «χωρεί τον αχώρητον», είναι «το παλάτιον, του μόνου Βασιλέως» και το «ευρύχωρον σκήνωμα του Λόγου». Με την Εκκλησία, «νεουργείται η κτίσις» και μας δίνεται «η κλεις της Χριστού βασιλείας». Μας προσφέρεται μια «γέφυρα μετάγουσα τους εκ γης προς ουρανόν».

Η Παναγία προσωποποιεί την κλήση που απευθύνεται στον καθένα μας για αγιότητα, την κλήση να γεννήσουμε, διά του Αγίου Πνεύματος, εντός μας και στον κόσμο, τον καινό εν Χριστώ άνθρωπο.

Και, όπως κατέδειξε η Οικουμενική Σύνοδος της Εφέσου, ανακαλύπτοντας την «όντως Θεοτόκον», ανακαλύπτουμε τον ίδιο τον Χριστό και την Εκκλησία. Η Παναγία δεν είναι διόλου δυσνόητη. Ξέρει να σωπαίνει αλλά ξέρει να είναι και παρούσα εκεί που την ζητούν. Η σιωπηλή της μαρτυρία, γίνεται άμετρον έλεος, για όσους επικαλούνται την χάρη της, γίνεται στοργή πάντα πόθον αλλά και πάντα κίνδυνον και εχθρόν νικώσα.

“Προς τίνα καταφύγω άλλον, Αγνή;” αναρωτιέται μέσα στην αγωνία του ο ποιητής του Μεγάλου Παρακλητικού Κανόνα, ο αυτοκράτορας της Νικαίας Θεόδωρος Β' Λάσκαρης, εκφράζοντας τόσο την προσωπική του όσο και τη συλλογική της εποχής του αγωνία.

Ο ίδιος, ως πρόσωπο, αντιμετώπιζε πολλά προβλήματα υγείας ενώ ως εξόριστος αυτοκράτορας έβλεπε με πόνο τους σταυροφόρους κατακτητές να σφετερίζονται της Βασιλεύουσας το θρόνο.

Με τον αριστουργηματικό Παρακλητικό του Κανόνα, ο εξόριστος Αυτοκράτορας γίνεται ο τύπος του “εξόριστου” ανθρώπου και οι στίχοι του κραυγές ικεσίας, πίστης, αλλά και ακαταίσχυντης ελπίδας για τη λυτρωτική παρέμβαση της Παναγίας Μητέρας Θεού και ανθρώπου.

Του ανθρώπου, που περιμένει απ' αυτήν να γίνει στις θλίψεις του Παραμυθία, στα αδιέξοδά του Φανερωμένη σωτηρία, Ζωοδόχος Πηγή που θα τον δροσίσει στο καμίνι της ζωής, Γοργοϋπήκοος στα αιτήματά του, Πορταϊτίσσα, που θα του ανοίξει τη θύρα της εξόδου από τα αδιέξοδά του, Οδηγήτρια, που θα του δείξει το δρόμο προς τη σωτηρία, Ελεούσα, που θα τον λυτρώσει από τα ατομικά και συλλογικά αμαρτήματά του...

Ειδικά, ο Ελληνικός λαός γνωρίζει ότι πάντοτε η δόξα και η σωτηρία του συναρτήθηκε με τη θεία προστασία και της Υπερμάχου Στρατηγού τη θαυματουργική επέμβαση και στοργική παρουσία, γι' αυτό και καταφεύγει σ' αυτήν σε κάθε της ατομικής και κοινωνικής του ζωής δυσχέρεια και δυσκολία, με τη βεβαιότητα ότι θα κάνει και πάλι το θαύμα της η Παναγία.

Στην ιερά νήσο Τήνο, το περιάκουστο Θεομητορικό Κέντρο της Ορθοδοξίας, στο τέλος της «Λεωφόρου Μεγαλόχαρης», της ποτισμένης από τα δάκρυα των προσκυνητών, υπάρχει το άγαλμα της πονεμένης μάνας, που σύρεται στα γόνατα και χέρια ικεσίας και ελπίδας απλώνει προς τη μάνα του Θεού, υπενθυμίζοντας σε όλους ότι αν πρέπει για κάποιον να καυχηθούμε, αν πρέπει σε κάποιον να ελπίσουμε, αν πρέπει από κάποιον να πάρουμε θάρρος, αν πρέπει σε κάποιον να καταφύγουμε, αυτός δεν είναι άλλος από τον “Όρθρο της Χάριτος και την εσπέρα της αμαρτίας”, την Παναγία!

Η παρουσία χιλιάδων προσκυνητών κάθε χρόνο στο ιερό πολύαινο νησί της Τήνου επιβεβαιώνει το γεγονός ότι η πίστη κάθε μέρα συντελεί θαύματα στή ζωή μας· όχι μόνο θαύματα θεαματικά, όπως αυτά που αναζητεί ο δύσπιστος άνθρωπος της εποχής μας, αλλά κυρίως θαύματα μυστικά, πνευματικά, όπως περίτρανα αποδεικνύουν τα εκατοντάδες μετέωρα από τους θόλους του Ναού, μεταξύ γης και ουρανού, ευχαριστήρια αναθήματα, θαύματα, που συντελούνται όταν ο προσκυνητής του ιερού εικονίσματος αναγεννάται στα ιερά Εξομολογητήρια, μετέχει στο Μυστήριο της Θείας Ευχαριστίας, όταν ανεβαίνει τα σκαλοπάτια του Ναού απελπισμένος και φεύγει γεμάτος ελπίδα, όταν έρχεται πιστεύοντας ότι είναι μόνος και επιστρέφει με συνοδίτη του την παρουσία του Θεού, έχοντας ενωτιστεί με τ' αυτιά της ψυχής του τή φωνή Του να του σιγοψιθυρίζει σαν αύρα, όπως τότε,

στον Προφήτη Ηλία, πάνω στο όρος Χωρήβ «είμαι πάντα εδώ!», αναπέμποντας προς την Μεγαλόχαρη την προσευχή του Θεσσαλονικιού ποιητή Νίκου-Γαβριήλ Πετζίκη:

«Μητέρα, πού το μέγεθός σου, επιτρέπει να πάρει
ο πόνος τη μορφή ακύμαντης θάλασσας,
μη πάψεις να διαμένεις στα μάτια μας,
της παραμυθίας χώρα απέραντη,
καταστόλιστη μ' όλες τις χάρες της άνοιξης,
επίτρεψε στους δούλους σου την είσοδο,
ώστε να μπορούν όρθιοι,
να συνεχίσουν να άδουν αδιάκοπα,
σε σένα, ευχαριστήριους ύμνους,
Υπέρμαχη σε όλους τους κινδύνους,
Στρατήγισσα».

† Ο ΣΥΡΟΥ ΔΩΡΟΘΕΟΣ Β΄

(<https://www.ellnews.com/2014/08/15/panagia-i-katafasi-toy-anthropoy-sti-sotiria>)